

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 кор., на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів
року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
на пів року 16 фр.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневником „Руска Рада“

на цілий рік 18 кор. (вкл. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 кор., вкл. 4-50 р., або 17 фр.
Поодинокі число 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожен тиждень, п'ятницю і неділю.

Редакція, адміністрація, експедиція

„Буковина“

в Чернівцях ул. Петровська ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від

стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки.

При частійших замовленнях відповідний рабат.

Рекламацій неопечатані вільні від порта.

Рукописи звертає редакція лише за попереднім застереженням і залученням належності поштової.

В справах редакційних можна устно порозуміти ся що дня від 9—10 рано і 2—3 по пол. крім неділі і свят.

З Ради державної.

На засіданню послів дня 28. червня промовляв вперше львівський соц. дем. посол Діаманд над внесенем о санації краєвих фінансів і навізуючи до сего kwestію загального, тайного і рівного права виборчого до союму, бесідник з цілою силою вдарив на „Kolo polskie“ і його розуміне краєвої автономії. „Kolo“ (говорив п. Діаманд) доказало своїм поступованем, що не хоче ані автономії, ані парламенту, а хоче лиш задержати неограничене, безглядне пановане шляхти над людом! Відтак перейшов бесідник до змальованих славної галицької адміністрації і закінчив своєю бесідою окликом, що „хто хоче з Австрії та Галичини зробити новочасний край, той мусить осявдитись за новим загальним рівним, тайним і безпосереднім правом голосовання також при виборах до союму“.

По кількох ще бесідниках в тій справі про і contra прийшло на чергу внесення Глекля (соц. дем.) в справі перенесення урядників. Посол Глекль змальовав відому подію з трема віденськими урядниками, нещасливими кандидатами на послів до Ради державної, вдарив вельми сильно на мін. Коритовського, а не обійшло ся при тім і без заслужених прикрих зворотів на адресу галицького намісника Поточко. Як подають останні вісті, міністр Коритовський зложив в парламенті заяву що згаданих з урядників перенесено в дисциплінарний, службовий дорожі — і що міністер цілком не ворогує з організацією урядників.

По бесіді міністра Коритовського забрав голос пос. Штернберґ і розумієть ся вдарив і при тій нагоді на семерініську політику. Тим разом зменьшим щастем, як звичайно. Відтак промовив пос. В. Будзінський. Мову свою почав по руски, але сейчас в широкім німецьким резоні представив бесідник переносини руских урядників із східної Галичини до західної, і представивши польську господарку в Галичині, яка нищить нарід руский за волею найвищої державної влади, поставив таку резолюцію: Визнає ся правительство, щоб понежало дальші переносини руских урядників і учителів з східної Галичини до західної і щоб вже перенесення назад повернути до східної Галичини. (Опалески.) По промовах ще кількох бесідників із внесення Глекля ухвалено тільки додаток Странського в справі видання службової прагматки. Наглість внесення черпала. Потім відповідав мін. Бек на інтерполяцію в справі розв'язання Думи, зазначаючи, що не годить ся австр. Раді державній мішатись в відносини другої, заприятельованої держави.

Найближшою бурею в парламенті, перед котрою дрожать Поляки, буде дискусія над галицькими виборами. Поляки тремтять не лиш перед своїм великим скандалом, але і тому, що уневажнене кількох мандатів „Kola“ сейчас відбирає Полякам більшість галицьких послів і тоді чи то при виборах до делегацій чи при зміні виборчої реформи в Галичині Поляки вже не були б рішучі. Щоб забезпечити себе перед таким горем, Поляки ввійшли в порозуміння з христ. соціалами і зобов'язались голосувати на Вайскірхнера, коли партія Люеґера боронити буде заквестіоновані польські мандати в легітиміційній комісії. Торгу добито. Антисемітські клерикали заявили, що все для Поляків будуть старатись о більшість в легіт. комісії, а Поляки мають підирати в палаті внесення і плями христ. соціалів. По такім „інтересі“ — Поляки почали мати спокійніший сон. Чи їх не пробудить однак яке марево з того сну? Побачимо... І то вже мабуть небавом...

Галицькі вибори! Вони все починають нову сесію в австр. парламенті. Тепер також. На засіданню палати, дня 3. с. м. прийшли вже они на чергу і широкий світ знов почує цікаві історії з краю польського режиму, з царства польського безправства. Перший промовляв в тій справі соц.-дем. пос. Гудец, відтак соц.-дем. пос. Ліберман, який описав при тій нагоді страшні зв'єрства поліції в Перемішлі. В імені українського клубу промовляв пос. Окуневський. Наводячи численні приміри ошуканств виборчих і терору галицьких властей зглядом Русинів, бесідник звернувся до представителів всіх націй, щоб підперли еманципаційний рух Русинів а правительство перестеріг промовець, щоб поки ще час старалось недопустити в Галичині до такого розярєня, яке там мусить вибухнути, коли буде далі так, як є там тепер. По промові пос. Окуневського промовляли ще послі: Штанд і Брайтер. В слідуєчій числі перекажемо докладніше всю дискусію про галицькі вибори.

Три велитні в борбі за одного карлика.

Стаття Др. Івана Франка.

(Конець.)

Пригляньмо ся тепер обом пляхотним лицарям, що сьвіжо й з певністю побіди виїхали на против північного велитня. Маємо тут наперед пана Падаревського; він — великий у концертній салі, майстер фортепіану, ославлений також своєю величавою еризурою, подібно як свого часу вийшлий По-

ляк, Смолька, своїми вусами. Його поява та його музика мене все очаровували, тільки-ж музика мусіла бути без слів. Його-ж слова нам доведо ся почути перед кількома роками, коли він, наслідком звичайної в Галичині лихої господарки, мусів продати зі стра-тами свої добра в західній Галичині, то за те вичитав здоровезне Pater noster галицько-польській суспільності, мужикам, урядникам і Жидам. Тепер подобаєть ся йому показати ся в костюмі Trompetera von Säckingen старопольської величності. На жаль він витрубує самі фальшиві тони. Він заявляє, що „Поляки, хоча вони й не є просто народом ангелів, все таки були вже в середніх віках одною з найбільш свободололюбних і толерантних націй. Excusez du peu! Давна Польща приймала „з усіх реліґій“ (по правді, то тільки з одної єдиної!) Аріяців, Социніянців, Кальвіністів, Лютеранів, Греків, Вірмен“ — розумієть ся се було в пору Реформації, а не в середніх віках — та всі ті реформатори не довго витримали в Польщі та мусіли або перейти на католицтво або кинути країну, опановану єзуїтами. „Також Жида знайшли в нас захист і охорону“, так, воно правда, тільки-ж се не було ніяким національним ділом Поляків, а тільки приватною розривкою польського короля Казимира Великого, що влюбив ся був у Жидівку, та зветь ся також „королем мужиків“ ізза сього, що в своїм „Ви-слицьким Статуті“ поклав перші основи під поневолене польських мужиків. Вирочім Жида дорого заплатили за ту польську гостинність; вони прийшли до Польщі як свободні, високо-цивілізовані люди та знизили ся тут по сотках літ до погордженого й відстрашаючого типу „польського Жида“; коли з карикатури того типу на наших очах починає виростати новий жидівсько-національний тип, то Поляки є його найзавзятішими ворогами. Як колись польські пани мали коло себе панцизаного хлopa, так тепер вони хотіли би бачити тільки своїх давніх довіреників, „польських Жидків“, а за ніяку ціну не хотять вільних, повноправних горожан.

Пан Падаревський констатує „не без жалості“, що в Галичині є руска kwestія. Як гуманно! Пляхотатор, що з жалем згадує про передчасну смерть невольників, котрих він-же сам замучив. Його елеґійні почування основують ся на фантастичних записках старих літописів, котрі вважають Східну Галичину країною первісно польською, здобутою потім рускими князями, яка чудесним способом по кількох роках стала зовсім рускою та не зберігла ні сліду первісного польського населення. Новіша історіоґрафія вже давно пізнала безглуздість тої літописної записки та опрокинула її, — тільки ж пан Падаревський не потребує про те нічого знати.

„Казимір Великий привернув 1340 р. ту країну без поважного опору з боку населення в посядане

Михайло Жуи.

НІЧ.

(Конець.)

Частина третя.

(Ранок).

ЯНГОЛ:

Тебе витаю, дівчино-нічко,
Зверни до мене своє ти личко;
Зверни до мене свій погляд ясний,
Чудово мрійний, чудово красний.

НІЧ:

Його немає!... Погляньте зорі
Чи він далеко? Вам красче горі
Його побачить, його спізнати.
Погляньте зорі: я хочу знати!

ГУРТ ЗІРОК:

Дивись, він шле тобі привіт!
Дивись на очі: сомоцьвіт
До тих очей подібний.
Його душа — душа палка,
І його пісня так дзвінка,
Як голос дзвонів срібний.

Спішиш, царівно, час не жде,
Блакитним полем швидко йде
Вже сьвітлова зірнина.
Коли кохаєш — то кохай,
Бо пролетить твій ясний май,
Твої змарніють лица.

ЯНГОЛ:

Наче у грудях пісня палає,
Вище і ближче до уст залтає.
Куди ти, пісне, хочеш летіти,
В якій країні хочеш яснити?

Не лети, пісне, лишись зі мною!
Співай сильнійше, не будь сумною.
Вислови, пісне, всі чари ночі:
Зірок розмову, мрій дівочі.

Намалюй, пісне, дивну країну,
І виши, серце, образ — дівчину!
Висипи, серце, кращі перлини,
Що ти збирало довгі години.

ЯНГОЛ і НІЧ:

Маки пьвітуть,
Години йдуть, —
Небо дримає.

Сяє роса,
Чиста сльоза,
Горя не має.

Маки ростуть,
Пора заснуть,
Сон не залтає.

Серце не спить,
Серце тремтить,
Когось чекає.

Шепчуть квітки,
Землі дитки,
Ліс розмовляє;

Маки пьвітуть,
Години йдуть, —
Небо дримає.

НІЧ:

Його не має!... Погляньте квіти
Він над землею буде летіти,
Вам красче, любі, його спізнати.
Погляньте квіти: я хочу знати!

ГУРТ КВІТОК.

Він біля тебе давно чекає,
Де тебе пісню давно співає;
На його крила роса вже впала,
А його мови вогнем вже стала.

Квіток розмову нічна почула,
Свій зір у той бік житю звернула,
А за хвилину весела встала
І, як та пташка, до його впала.

Зустрілись очі... З моря і з неба
Фарби добути музі потреба.
Добудь-же, музо, й вогню кохання,
Й лісову тишу й радість спізнання.

Такої сили придбай-же, зоре,
Змалюєш очі — глибоке море,
А другу пару — прозорість неба,
Де сьвітло грає від мозу Феба.

Зробилось тихо, наче в сьвятині;
Дивлять ся неба простори сині,
Квітки замовкли, ліс спочиває,
Вітрець досьвітний тихо літає.

Польщі — розумієть ся, се був властиво розбишачий напад, із якого Казимир по двоох недлях, обладований лобичкою, повернув до Кракова; сполука Східної Галичини з Польщею доконалась фактично що-й-но в 1441 р., при чім Казимир мусів присягнути, що не буде нарушати рускої віри, руских законів і звичаїв; впрочім він дістав ще в тім самім році від папи диспензу від сеї присяги (гл. Грушевський, Історія України. Том IV. стор. 22 до 26). Від сього часу стала Східна Галичина країною з мішаною людністю — та називалась ізза того Русею. „Оба братні народи, Русини й Поляки, управляли ту плодотворну землю та захищали її від ворожих нападів“ — зовсім ідилічно! Тільки шкода, що історія бачить уже в XV віці ті „братні народи“ в відношенню пана до слуги, — що дакуючи польському панованню мала, дукми й стрілами узброєна, татарська орда більше трох сот літ майже річечно могла заливати українські краї, руйнувати їх кровю, грабіжю й огнем та забирати в неволю тисячі людности. Та польська оборона границь належить до найсоромніших плям польської історії та була немов обчислена на те, щоби Україну зберігти в стані вічної руїни й вичерпаня.

Пан Падаревський укладає далі свою місту бажань, не в імені якоїсь партії, а „просто як Поляк“. Він бажає Русинам руского університету, як що він їм упаде з неба та наперекір усім „просто Полякам“ буде нами здобутий: а перш усього він бажає собі, щоби Русини не ненавиділи Поляків. Се поборжне бажане сильного, що дусить слабшого, наминаючи його при тім: „Цить, дурний, сиди спокійно!“

Пан Падаревський влізав і в статистику — з такою-ж компетенцією, як в історію, географію й етнографію. Дарую йому той статистичний екскурс; історія останніх днів як найкраще показала, що й статистичними брехнями далеко не зайдеши.

В його представленню історії львівського університету можна знайти тільки два сфалшованя. Перш усього оснований Йосифом II. університет не стояв у ніякій зв'язі з давньою єзуїтською колегією, далі — той сам цїсар установив у сім університеті кілька руских катедр. Усю дальшу балаканину того вченого пана про сей університет можна йому дарувати: вона достойна всього попереднього. Коли він однак згадує „про малих мучеників із Познаньщини“, то не від речі було зіставити на боці й галицьку аналогію тих „малих мучеників“. Від багатьох літ, від коли рускі народні школи поблагословлено польськими вчителями й учительками, чули ми безліч жалів на те, що ті вчителі, з'особіна ж фанатичні та не вміючи по руски вчителювати, сидують учеників відмовляти щоденну молитву й катехизм по польськи, — що вони забороняють рускі молитви та карають неслухняні діти поличниками, та навіть відриванем ушей і побоями. Коли те, що Прусакі роблять у Познаньщині, є педагогічною й національною безглуздістю, то сього безглуздя могли Прусакі від двадцятьох літ привчити ся в східно-галицьких народніх школах.

Я проаналізував виводи Падаревського трохи докладніше, ніж вони сього варті, — головню тому, що вони дають собою вірне відбите того польського культурного патріотизму, який із усяких старих брехонь та нових вигадок зліплює собі блискучу наперову картинку давньої Польщі, та якому здаєть ся, що на основі сеї картинки має право гордо згорі зглядати ся на інші народи та бачити в Поляках найвищий шпиль цивілізації.

Третім виступає Генрик Сенкевич, великий польський романіст із усебісвітньою славою, геніальний осно-

ватель того всепольського шовінізму, що затроє те-пер жите польського народу. Він у своїм ославленому циклі романів із XVII століття зобразив усі сусідні Полякам народи варварами та тільки Поляків показав як високоцивілізований, великодушний народ героїв. Українські козаки, Швеци, Німці (хрестоносці), всі вони — труси, люди неотесані, дикі грабіжники; за те польські герої виявляють ся вищівітом чеснот та над-людьми з фізичного боку. „Сї книги писав я в важких часах для поутраченя сердець“ — заявляє він в епілозі до свого циклу романів; так немов би розширюване таких фантастичних виображень могло взагалі покріпити серце, а не їх денерувати. Сенкевич вступає в боротьбу з Бернзоном із великим огнем та з малою кількістю амуніції, — він пише по принципі: більше слів, менше змісту. Він приводить у доказ високої польської цивілізації слова — грамоти Городельської унії, того наперового євангелія, що ніколи не зістало скріплене ділами. Він придержуєть ся слів та не слідить за фактами. В нього є зухвалість заявляти, що Поляки є тепер найбільшими прихильниками литовського національного відродження: він пише в одушевленню: „Як би Бернзон міг читати польську пресу, то переконав би ся, що майже вся польська преса... не стоїть у ворожій відношенню до сього національного руху“. Ну, Бернзон може не знає по польськи читати, та я йому поможу. Торік вийшла в Кракові польська брошура, написана Литовцем Горбачевським, під заголовком: „Відроджене Литви та польська ідея“. Першу литовську часопись „Ausza“ редактовано спершу в польонофільським дусі. Однак недовзі керманічі польської публічної думки повитягали всякі політичні сплетні та заявили, що відроджене Литви є фідією царського десотизму, якому хочеть ся з помічю Литовців знівечити польськість у Литві. Вони рівночасно казали, що „Ausza“ виходить за гроші Бісмарка та що „Литвомани“ підбужують литовський народ до мордованя. Ображена в своїй честі литовська інтелігенція розпочала гарячу й паку боротьбу проти тих ганебних сплетень та пробувала здемаскувати злу волю польських публіцистів. Від 1883 р. головню від опублікованя в ч. 5. „Ausza“ статі п. з. „Eik lank!“ („Забирай ся!“) проти Поляків, котрі мешкають у Литві та вороже відносять ся до литовської ідеї, розпочав ся польско-литовський антагонізм, що тепер виріс до страшних розмірів. Далі хай собі прочитає — не Бернзон, а Сенкевич.

Вирву ще одно зухвале місце з Сенкевичевого листа, бо як історик і статистик він вновий покладаєть ся на Падаревського, — значить тамить у сім стільки-ж, що той. Він пише, що львівський університет заснував польський король Ян Казимир в 1661 році та що він тоді називав ся єзуїтським. Однак, що руских єзуїтів ніколи не було, сього навіть Русини не можуть перед Бернзоном затаїти. В 1784 р. по прилученню Галичини до Австрії цїсар Йосиф II. перемінив той університет на т. зв. Йосифіньський університет. Крім пасторальної теології, якої польський вишлад дістав затверджене від цїсара, відбували ся всі виклади в латинській мові. В 1805 р. перемінили той заклад на діцей із латинською вишладовою мовою... Супроти сього треба поспитати: що значить та відки береть ся висказ Бернзона, що львівський університет був первісно руский, — той висказ, із якого породила ся ціла його статя? Які докази йому на се привели? Та мусимо домагатись доказів, бо инакше висказуєть ся осуди, що пригадують нам давніші турецькі та теперішні прускі осуди. — Такі до-

кази легко дістати, та тільки безмежний ігноранції пана Сенкевича було можливим їх не оглянути, заки ще взяв ся за писане свого листа. В офіційній польській, по польськи польським патріотом, професором львівського університету д-ром Людвиком Фінклем, написаній історії тогож університету читаємо, що засновану Яном Казимиром єзуїтську академію у Львові вже в 1763 році скасував королівський наказ, — що вона 1773 року зі знесенем єзуїтського ордену зовсім цезла, та що не можна говорити про перемін у сеї інституції на пізніший університет. У сім Йосифіньським університеті були й рускі професори, Антін Ангелович, М. Гарасевич і Микола Скородинський (стор. 83—84); в 1787 році декрет із 9-го марга встановив на тім університеті спеціальний філософічно-теологічний інститут, де викладали університетські професори Петро Лодій, Іван Земанчик, Модест Гриневський, Матей Санковичкий і інші. В цїсарським декреті стояло виразно, що для грецько-католицьких кандидатів духовного стану провізорично уряджено сеї інститут із рускою вишладовою мовою. (Фінкель, стор. 86). Книга проф. Фінкля дає докладні звістки про наукову діяльність того першого руского університету (ор. cit. стор. 85—95); його розвважали в 1804 році. Се вистарчить, аби схарактеризувати легкомудрну, безсовісну та пишалковату поземіку польських корифеїв. Коли там у горі, на висоті польської суспільности ясне таке духовне світло, то як воно мусить виглядати там, у темніших глибинах!

Новий закон про вибори на Україні.

Ті зміни в виборчому праві, що заводить новий царський закон, найбільш дошкудляють українському селянству і робітникам. Доля і щастя їхне по новому виборчому закону опинять ся в руках 130.000 „учених олітархів“. Економічні, політичні та національні інтереси української людности в третій Думі боронити муть ті, про кого можна сказати, що сі інтереси їм близькі так само, як небо до землі. Замість сирважніх оборонців народної волі та кращої долі трудящого люду думські лави займуть представники „командуючого класу“, запеклі вороги усього, що тільки тим чи иньшим чином іде на користь селян та робітників. Що се так, що українському селянству та робітникам мало не зовсім немає місця в третій Думі, про се найкраще свідчить сам виборчий закон, на підставі якого з Семена почнуть ся вибори до Думи по всій Україні. Перш за все по новому виборчому закону число виборців зменшено: так в волинській, катеринославській, подільській, полтавській, херзонській, харківській та чернігівській губернії на губернських виборчих зборах буде 1105 виборців по новому закону замість 1408 по старому закону. Кого ж саме обминує новий закон, чийх 303 виборців не буде на губернських зборах? Отся табличка дасть нам відповідь на наше запитаня.

	Селяне.		Робітники.	
	Стар. зак.	Нов. зак.	Стар. зак.	Нов. зак.
Волинська	69	42	2	2
Катеринославська	34	18	7	4
Київська	80	36	9	5
Подільська	82	42	4	2
Полтавська	23	21	1	1
Харківська	64	30	7	4
Херсонська	50	20	6	4
Чернігівська	63	26	3	2
Всього разом	465	235	39	24

Варт тільки глянути на сю табличку, щоб зараз дізнатись, кого саме пошанував новий закон. Коли по старому закону виборців від селян було 33 проц. усього числа, то тепер на їх долю ледве припадає 21 проц., а вкупі з робітниками коло 23 і пів проц. Звичайно, що тепер нема чого надїятись провести в Думу оборонців селян та робітників. Ранійш, хоч виборців від селян було і не дуже багато, проте по окремих губерніях їх було далеко більше, ніж всіх інших виборців, і через се вони могли провести в Думу тих людей, які обороняли їхні інтереси. Се особливо помітно було по губерніях подільській, київській, харківській, та чернігівській. І справді, при виборах селяне тих губерній не пускали до Думи тих, хто боронив інтереси 130.000 великих панів. Тепер сього вже не буде, бо в кожній з тих губерній селян вже далеко менше буде по новому закону на губернських виборчих зборах, ніж було ранійше. Новий виборчий закон забезпечує від 8 ми українських губерній тільки вісім депутатів-селян. Але які то депутати будуть? Ранійше депутата від селян вибирали самі селяне з проміж себе, окрета від селян виборців; тепер депутата від селян вибирати муть всі виборці разом: а звичайно, поміщики, яких буде далеко більше ніж інших, ні в якому разі не будуть голосувати за Сайка, Нечитайла, Вовчинського та інших, а за таких, як, приміром, були в другій Думі селяне — Гарячка, Балло то що. Коли й буде в Думі вісім селян з України, то таких, що краще-б їх там зовсім не було. А тим часом вони будуть промовлять від українського селянства; на них, коли се вигодно буде, покликати муть ся ті, що в записці Совіта міністрів до старого виборчого закону, писали: „Селянства є найбільше і по числу душ і по обширу земельного цензу; селянство повинно мати своїх заступників в Думі. Без селян Дума такої, здобільшого, селянської

Янгол схиляв ся... До уст устами
Він притулюв ся, наче в нестямі.
Він тільки бачив кохані очі,
Чоло прозоре любові Ночі, —

А решта зникла. Янголи Божі,
Квітки, цвіркоти, запахи рожі, —
Все потопилось, наче у морі,
Все засловили очиді — зорі.

Може то чари? Невже світає?...
Обрій смієть ся, зірка зникає,
За нею друга... Небо ясніє;
Збудилась пташка, співа, радіє.

Скінчилась казка, казка змарніла...
Хоч і забути її не сила,
Хоч серце в грудях вогнем палає, —
Казка змарніла, казка вмирає.

Держи міцнійше! Втримай у крилах,
Тікай далеко, — бо згасне мила!
І Янгол бачив, що образ тав, —
Що його мрія, як квітка вяне.

Серце на хвилю янгоє спинилось,
Потім з шаленим боєм збудилось;
Жах і надія поряд стояли,
Хто запанує — вони не знали.

А очі гаснуть... Тіло зникає,
Стану даремне рука шукає,
Уста даремне шаста питають...
Тіни поблїдли, тіни тікають.

Обрій смієть ся... Вітрець шепоче,
Лист розмовляє з вітром очоче;
Звільна береза вітає має,
„Далеко сонце?“ — вітра питає.

„Сонце близенько!“ — кидає жвавий.
„Та міцно силував когось лукавий.“
І осміхнувшись він подивив ся
На ясну постать. „Бач зажурив ся!“

Стояв він тихо, мов остовпівий,
Стояв безладний, отов безсильий.
Очі заплющив, а дві сльозини
Тремтять на віях, мов ті перлини.

Уста і брови жах уявляли,
Руки, залізом, груди стискали...
Обрій сміяв ся. Сонце вставало
Й золоті коси на землю кляло.

Сонця почув він промінь живущий,
Але той промінь, теплий, цілющий, —
Торкнув ся рани. Янгол здригнув ся,
Розплющив очі і озирнув ся.

Земля і небо стали порожні...
Сунулись хмарки, мов подорожні;
Смїялась річка, роса горіла,
На ріці пісня сумна тремтіла.

Розгорнув крила, вкриті росю.
Махнув повільно і над рікою
Тихо поплинув... вгору все вгору,
Де більше волі, більше простору.

Лип дві сльозини у річку впали
І видко жалю піснї додали.
Пісня казала: „Щастє — хвилина
І той, хто вірить в щастє, дитина.

держави, як Росія, є річ не можлива". До того, писало ся в записці, після від селян дуже потрібні в Думі „доручаєть ся обмірковувати справу з бюджетом і всі справи податкові, що зв'язані з ним, бо хто-ж платить всі ті податки, як не селяне“.

З виборчим правом робітників трапили ся такі-ж самі пригоди, як із селянами. Не робітники вибирати муть своїх оборонців в Катеринославщині та Харківщині, а всі виборці разом, то-б то ті-ж таки поміщики та капіталісти. Не минув виборчий закон і городів. Раніш на виборах городска голота завше брала верх над великими купцями, капіталістами, тепер такого вже не буде: голоті зв'язано руки, бо її загнано в окрему виборчу курію — так званий другий з'їзд городських виборців. Але се ще б не лихо було, як би отсей другий виборчий з'їзд городських виборців від голоти послав більше виборців на губернські збори, ніж заможні. По окремих губерніях число виборців від городів до губернських виборчих зборів поділяють ся так:

	1-й з'їзд город. виб. (заможні).	2-й з'їзд город. виб. (голота).
Волинська	17	14
Катеринославська	15	9
Київська	16	15
Подільська	16	14
Полтавська	17	16
Харківська	17	12
Херсонська	14	9
Чернігівська	17	17
Всього разом	129	106

Як бачимо, ні в одній губернії, — ні в усіх разом, городска голота, то-б то робітники, дрібні купці, всякі служаци то що, числом своїх виборців не бере гори над буржуазією.

Але навіть коли-б селяне робітники та городска голота і з'єднали ся на губернських зборах, щоб подужати поміщиків та капіталістів, так і тоді б вони нічого не вдіяли. Погляньмо, скільки виборців від великих земельних власників та городських богачів разом і скільки їх від селян, робітників та городскої голоти разом:

	Усіх виборців	Земельн. власн. та від 1-го гор. з'їзду.	Селян від роб. та від 2-го гор. з'їзду.
Волинська	158	100	58
Катеринославська	108	67	41
Київська	150	94	56
Подільська	150	92	58
Полтавська	155	117	38
Харківська	134	88	46
Херсонська	123	90	33
Чернігівська	127	82	45
Всього разом	1105	730	375

Що зможуть зробити 38 виборців проти 117 в Полтавській губернії, або-ж 33 проти 90 в Херсонській?

От що зробив новий виборчий закон на Україні. („Слово“).

Політичний перегляд.

Револуційний рух в Португалії.

До англійських газет пишуть з Лісабону, що проти-законні вчинки міністра-президента довели до значних колотнеч: барикад і боротьби народу з військом.

Міністр-президент, якого тут усі називають диктатором, поїхав до Оporto, надіючись, що здолає прихилити громадян до своєї політики. Але на кожній залізничній станції його зустрічали ворожими вигуками і свистом. На одній станції кидали навіть на поїзд каміня. В Оporto йому не дали промовляти, піднявши страшний крик і свист. Поліція і військо зі зброєю в руках розігнали юрбу. Кількадесят людей убито й покалічено; сотні арештовано. Оporto зустріло прем'єра з прапорами, обгорнутими кременем; вже по дорож з двірця залізничної почувались ворожі вигуки і лайки. — Коли міністр-президент Франко вернув ся до Лісабону, закинула боротьба на зел. двірці. Кавалерія атакувала юрбу, а піхота стріляла. Команду офіцерів глушили вигуки: „смерть диктаторови!“ Юрба стріляла з револьверів і скалічила на смерть одного офіцера. Сусідня площа була повна убитих і скалічених, яких покладали рядом. Більшість мала рани на ногах, бо салдати стріляли у них.

Головна боротьба очинилась перед вікнами Англійського готелю, звідки багато чужоземців дивились на битву. Жінки приносили каміня для чоловіків. Попи що розрухи зупинились, але загальне становище в державі вельми невпевне.

Зміни в прускій кабінеті.

В прускій кабінеті прийшло до змін. Насамперед уступив прускій міністр просвіти Штудта. Штудта управляв пруским міністерством просвіти вже від 8 літ і дав докази крайньої реакційности й короткозорости, які мусили остаточно усунути его з дотеперішнього становища, до чого причинили ся у великій мірі скріплене вільнодумних елементів в німецькій парламенті а також відомий страйк польських дітей у Познанщині. Наслідником Штудта став опосібний адміні-

страційний урядник др. Годе. Незабаром після Штудта уступив з публічної арени і то зовсім ненадібно ше й другий визначний прускій бюрократ, прускій міністер а разом секретар державний в мін. справ внутр. Німеччини, граф Посадовський. Коли Штудт унава за свій неспосібности, то Посадовського усунули інтриги двірскої камарилі, а головню канцлера Білова, для якого він задля свого знання, працелюности і великих спосібностей був небезпечним суперником. Були часи, що говорено про Посадовського як про Білового наслідника. Аж ось Посадовському не пощастило: він противив ся розвязанню німецького парламенту, побоюючись програю правительству. Тим часом вислід виборів скріпив становище Білова, а він користуючись промахом свого суперника, спричинив демісію гр. Посадовського, по яким теку обняв дотеперішній прускій міністер справ внутрішніх Бетман-Гольвег, товариш Вільгельма II. із університетскої лавки. Теку по Бетман-Гольвегу обійме дотеперішній старший президент всіх німців Прус гр. Мольтке, якого заступить знов Вільдгайм. старший президент в Касель. Ті зміни осіб не означають однак зовсім якоїнебудь зміни системи ані в прускій політиці соціальної а тим менше в національній, про що свідчить хоч би й те, що на найближшій сесії пруского сойму має бути внесений проект закона експропріаційного, що робив би для познанських Польків неможливим добути назад ту землю, яка опинилась в німецьких руках.

НОВИНКИ.

Чернівці, 4. липня 1907.

Від видавництва „Буковини“. З днем 15. липня опорожнюєть ся місце головного співробітника „Буковини“ і „Рускої Ради“. Ті, що рішились би прийняти агадані вище обовязки редакційні, зволить подати нам свої условія на адресу: Редакція „Буковини“ — Чернівці.

З наших середніх шкіл. Міністер просвіти переніс професора II-ої державної гімназії в Чернівцях Йосифа Бітнера на III. держ. гімназію в Граці і професора гр.-ор. гімназії в Сучаві Івана Ністора до гр.-ор. вищої школи реальної в Чернівцях; далше іменував дійсними учителями суплентів I-ої держ. гімназії в Чернівцях Декера і Ореста Луцу для сеї школи а Йосифа Маркуса для гімназії в Сереті і провізоричним учителем для II-ої держ. гімназії в Чернівцях учительского кандидата Віктора Левентала.

Посол Старух. Як доносить „Ruthenische Korrespondenz“ пос. Старух захорував небезпечно на западені оболонки ребровою. Показала ся конечність операції, яка має відбутися на клініці проф. Нордена в загальній лікарні.

Подвійна польська мірка. Сю рубрику могли б стадо мати всі часописи, які интересують ся польським способом думання і публічного життя. Недавно помістив славне „Słowo Polskie“ нотатку про те, як добр. М. Левицький з рамени черновецької жел. управи руху переводив дисциплінарну комісію в Лужанах проти польських урядників, про яких ми писали в „Буковині“. І питаєть ся „Słowo Polskie“ добр. Гнідоного: чому не вислали ви, пане, якого німецького урядника до Лужан? — Можемо відповісти „Słowo-у Polsku-ому“, що в тім зарядженю є певно більше раціональної підстави, як в практиці польських всевладців в Галичині, яких виборці пр. шахрайства може контролювати лише польський намістник, а не німецький, безсторонний делегат, чого від лут домагають ся Русини. — Ще одно: Поляки кричать, що на Буковині дієть ся ім кривда на поди шкільництва. Коли-б ті панови вдумались в розбій своїх галицьких братів проти наших шкіл в Галичині. Але дарма... Поляки все мають дві мірки. Де можуть там рабувати насильно і безправно, де не можуть, позвонити собі на се, там кричать, що кривда ім дієть ся величезна. Як довго офіційна польська преса не позбуде ся сеї своєї хоробливої, фарисейскої, аристократичної мані, так довго про правду і справедливість годі балакати з нею, а слова її годі брати поважно.

„Отъ Народного Совѣта“, себто від начальної управи московської партії приносить „Галичанин“ (ч. 135) комунікат, яким „Народный Совѣтъ“ скликає на 15. с. м. з'їзд мужів довіря, що має розглянути становище московських послів в парламенті й видати в сій справі остаточне рішення. Сам „Народный Совѣтъ“, — читаємо в тім комунікаті — „хотя признаетъ полезность и желательность общаго клуба пословъ держ. думы, избранныхъ русскими народомъ, не можетъ однако одобрить ни условій, подъ якими руссконародныя послы поступили въ составъ „русского (малорусского) клуба“, ни основныхъ положеній програмы того клуба, противорѣшающихъ основнымъ началамъ русской народной идеи, ни роспаденія русско-народныхъ пословъ на двѣ группы“. Однеж він не вважає себе компетентним рішати в сій справі й тому скликає з'їзд мужів довіря.

Галицький образок. В Коломиї відбула ся дня 25. червня карна розправа судова против д-ра Трахтенберга, Генриха Заремби, Гольдшміда і Кагана. Др. Трахтенберг був обжалований о те, що як председатель виборчої комісії заглядав до виборчих карт і стоячому побіч него Кааїлеви Зенензібови диктував назвища тих, на котрих голосовано. Др. Трахтенберг перечив, мов би він заглядав в карти, лиш признав, що карти зложені в четверо розкладав так, що були зложені лише в двое, б хотів переконати ся, чи нема більше карт, як одна. Часами крізь папір пробивало ся назвище кандидата і тоді він говорив, на кого виборець віддає голос. Свідок Стрийський, муж довіря при виборчій комісії, зізнав, що др. Трахтенберг заглядав до виборчих карт і диктував назвища кандидатів початковими буквами (С — Шор, Т — Тон, К — Колішер) Зенензібови а сей вписував собі криски до приладженого вже аркуша паперу з трема рубриками. Генрик Заремба обжалований о те, що заглянув до карти голосованія Йосифа Сьвенціцького і подиктував назвище кандидата стоячому побіч него панови. Заремба перечив сему. Свідок Сьвенціцький потвердив, що Заремба заглядав до его карти. Розправу відрочено в цілі переслухання інших свідків. Дальші розправи проти 10 інших обжалованих між ними і проти віцебурмістра Функельштайна, відбудуть ся в свх днях.

Іменоване. Пан Модест Левицький зістав іменованим комісарем при черновецькій управі залізничного руху.

Український театр у Львові. На будову українського театру у Львові зложено доси, як подає додаток до ч. 134. „Діла“, 196,482 К 32 сот.

Збори студенток в Чернівцях. На мунувшу неділю комітет слухачок на черновецькій університеті скликав збори в справі (як опісля говорено) заснованія соціально-наукового товариства. На свх зборах мали явити ся тільки ті слухачки або й інші жінчини, що можуть собі приписати назву „denkende Frauen“. Але о горе! показало ся, що з жінчини, які компетують на назву „denkende Frauen“, явило ся тільки п'ять. Годі повірити, щоб в Чернівцях було лише так мало жінчин, що думають, але воно щось так виходить. Збори, як писала одна з місцевих газет, отворено і — замкнено. Та на сїм ще далеко не конець. Вони скликають на сю неділю (7. с. м.) віче, певно в названій вище справі. Цікаво, чи до того часу число „denkende Frauen“ зросте, чи зменшуть ся. Коби лиш не посідне...

Загальні збори читальні „Рускої Бесіди“ в Мамайвцях нових відбудуть ся дня 14. с. м. в шкільнім булуни о 1. год. по полудні з отрим дивним порядком: 1. прочитане і верніковане протоколу з попередніх загальних зборів; 2. стан каси; 3. вибір старшини; 4. підвишене членських вкладок; 5. відчит п. Лі Кудринського про рокову худобу; 6. вільні внесення. — Виділа.

Премудро! Харківська газета „Утро“ переказує такий веселенький випадок: Недавно приїздив у Красноводск товариш прокурора асхабадского окружного суду і помандрував у тюрму, щоб самому довідатись від арештантів, чи нема часом якого незадоволення. В пересильній тюрмі зо всіх боків арештантів почали скажиритись на погану їжу, на те, що не пускають гуляти на повітрі, а найбільше жалілись арештанти на блощиць, що через них жити не можна... Товариш прокурора не довго думав і таку їм дав премудру пораду: „Вас отут (у камері) багато. Коли кожний почне що дня бити по 50 блощиць, то дуже швидко ви побете їх усіх“.

Із штуки і літератури.

„Літературно-науковий Вістник“, кн. V. містить: Іван Франко: Великий шум. С. Єремов: З недавнього минулого. Надія Кибальнич: На Шевченковій могилі. Мих. Грушевський: Студії з економічної історії України: Загальні замітки; Хазяйство попередніх віків: Полісе, Волинь, Подніпрове (далі буде). Грицько Григоренко: Нагла смерть. Хр. Алчевська: До збудження надій. Ів. Франко: Середні віки і їх поет (далі). М. Чернявський: Вордям. Василь Мова (Лиманський): Старе гніздо й молоді птахи, драматичні образи (далі). Уляна Кравченко: І знов я між вами, ви бори тіністі. А. Я—в: Як витрачують ся в Росії народні гроші? С. Черкасенко: Хотів я у серце твоє зазирнути. Харковянка: Яблуні цвіли за вікном. П. Граб: Пересіпиви: З вірменських поезій Ісаакяна. Л. Старичка-Черняхівська: Сьвято української сцени. Верніштерне Берзон: Марі, роман (далі). З Альмівіста. Мих. Грушевський: На українські теми; Гріхи наші. З Оксанена (Альмівіста). С. Єремов: Відгуки з життя і письменства. Козачка: Ой минула весна моя. Мих. Лозинський: З Австрійської України. Ф. Матушевський: З російського життя. Вібліографія. Надіслані книжки. Оголошення. — Предплата (може бути оплачена в трох ратах) виносить на цілий рік 16 К.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{4}$ стор. 40 К., $\frac{1}{8}$ стор. 20 К., $\frac{1}{16}$ сторони 10 К., $\frac{1}{32}$ сторони 5 К., $\frac{1}{64}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислює ся після об'єму місця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.

За рубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний опуст.

Дрібні Оголошення малим друком (petit), числять ся по 4 с. від слова. Належистий за анонси марками поштовими не приймає ся.

ВАЖНЕ**читалень і товариств**

дуже дешево до набути театральні декорації (міра 3m X 4m). Фронт, куртина, просценіум, два пал'єдмента, хата, покій, візла околиця і місто. До того по 4 кулі. Все те натягнене вже на лати, в добрім стані і дуже гарно мальоване кистею п. Валька, декоратора сцени львівської. — Близше можна вивідати в канцелярії друкарні „Рускої Ради“, Чернівці ул. Петровича ч. 2.

Загальні збори каси пож. і щад. для громади Нові Мамаївці відбудуть ся дня 14. с. м. в шкільнім будинку о 3 год. з отсим днєвним порядком нарад: 1. Прочитанє і ферефікованє протоколу з року 1906. 2. Провіренє і замкненє рахунків. 3. Увільненє старшини. 4. Вибір старшини. 5. Справа над будовою власного дому. 6. Підвисненє процентовой етопи. 7. Установа найвищої пожички для поодиноких членів. 8. Установа найвишого кредиту банкового. 9. Установа найвищих вкладок щадничих. 10. Вільні внесення і запитаня. — За виділ: Іван Якубович.

Панна Українка

П. року еем. уч. з мовою укр. і німецк. глядає — 5 підчас вакацій лекцій на селі. Зголошенє до адм. „Буковини“.

АКАДЕМИК

приймає лекцію

на селі або в місті на час вакацій. Близше в адміністрації Буковини. 144 — 3

Г. ФАЙЛЕС

усувач нагніток

Чернівці,

ул. Руска ч. 8.

Дорожніють всі штучні навози

від 1. липня 1907, понадто достава буде трудна так для браку навозів, бо фабрики не в силі приготувати потрібну скількість, як і для браку вагонів на стаціях залізничних, що з року на рік повторяєсь. Тільки замо- влень надіслані до

Спілки для господарства і торгівлі в Перемишлі

найпівнішше до 15. червня можуть бути по теперішній ціні і на час доставлені.

108 (9—15)

Дирекция.

Hamburg Amerika Linie

Проста переправа без пересіданя. Знанням із своєї скорости почтовим і поспішним кораблем так зв. Doppelschrauben Schnell-dampfer.

З Гамбургу до Нью-Йорку, Канади, Бразилії, країв Ля-Плати Пол. Африки

Схід. Азії.

Парівці „Гамбург-Америка“ дїють відзначають ся тим, що суть заосмотрені в знаменитий харч, чисті каюты, і пасажирів дїють ними еко-ро і безпечно.

Пасажирам ізраїльського віроісповіданя їдучи по всіх наших кораблях межи покладом подаст ся ретельні страви.

Видача карт до всіх стаций Сполучених держав і до Канади.

Близші услїя у ділях еко-ро

Генеральна агенция для Буковини, Чернівці, ул. Паньська ч. 16.

118 (3—6) 4 н.

КкОоллЕЕССОо

майже нове

дуже дешево на пролаж. Близше: Друкарня „Р. Ради“ Чернівці, ул. Петровича ч. 2.

Найліпші і найдешевші машини рільнічі

дістанете лешень у

СТЕФАНА ГАЇНИ

Чернівці, Ринок 10.

Великий склад машин рільнічих з перворядної фірми

УМРАТ і Спілка у ПРАЗІ.

Знамениті плуги легкі і тяжкі, сїварки, борони, ріжнородні молотїлки, кіратові і парові як також млинки до чищення збіжжя.

Ілюстровані цініники висилає даром.

Головний доставець ц. к. ради культури краю.

Нижнівська фабрика вапна

МАЙСНЕР і ГОТФРІД.

То вапно що виробляють в високих печах при помочи газowego опалу генератора перевисшає своєю якостію і видатностію всі вапна які випаляють ся в округлих печах.

Видатність одного вагона виносить по згашеню 27 М³ товстого осілого вапна.

Розсилка вже розпочата.

З замовленнями і пересилкою звертати ся до

фабрики вапна в Нижневі

або Кароль Майснер, будівничий у Львові,

улиця Набеляка ч. 26. Тел. 944.

139 6—10

Розповсюджуйте „БУКОВИНУ“ і „РУСКУ РАДУ“.

(Steckenpferd-Lilienmilchseife)

МОЛОЧНЕ МИЛО З ЛЕЛІЙ,

Бергмана і С-ки в Дрезні і Тешині над Ельбою

після одержуванних щоденно писем з признанєм, є і остане ся із всіх медичних миль найуспішнішим, проти соняшних виприсків на шкірі, як також служить до одержаня і плеканя свіжої милої і рожевої перш. — Штука 80 сот. у всіх дрогериях, складах переум і торговлях миль. 44 (23—50) п.

Голов. склад у Шміда і Фонтіна Чернівці, ул. Головна. (Enzenberg-Hauptstrasse)

СКЛАД ТОВАРІВ Б. БАЛЬТІНЕСТРА МОЛОДШОГО

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

Телефон ч. 301.

Самостійний склад з ц. к.

надвірних фабрик а іменно:

Рік заложена 1873.

Фабрики обуви: Антона Чапека у Відні, Ф. Л. Попера в Хрудімі.

Фабрики капелюхів: І. Генрика Іти у Відні, Осипа Піллера і Сивів в Ірацу.

Товари з альпани і хінського орібла В. Бахмана і Спілки у Відні.

Знижені ціни всіх літних артикулів, іменно: Парасольок від сонця, соломкових і легких фільцових капелюхів, шапок, літнього біля, дамських поясків, рукавичок, убрань діточих, краваток, сорочок для туристів і повей, літних камізейок і т. п.

Найбільший вибір тузевих і заграничних фабрикатів:

Капелюхи для дам, панів, хлопців і дїтий. — Шапки для дам, панів, хлопців і дїтий. — Сорочки для панів і хлопців. — Біле туристів для панів і хлопців. — Коньярки і маншети. — Паньчохи і шкарпетки для панів і хлопців. — Хусточки до носа для панів і хлопців. — Рукавички для панів і хлопців. — Убраня і жакети для дїтий. — Черевики для дам, панів, хлопців і дїтий. — Півчеревики для дам, панів, хлопців і дїтий. — Сандали Кнайпа для дам, панів, хлопців і дїтий. — Домові черевики для дам, панів, хлопців і дїтий. — Парасольки для дам, панів, хлопців і дїтий. — Ремінці до подорожи, до польованя, для дам, панів, хлопців і дїтий. — Домові черевики. — Імітовані валізи з оковою Медлера і пуделка на капелюхи. — Такі самі валізи обтягнені шкірою на підшви. — Кошки до подорожи ріжного рода. — Подушки і коци до подорожи. — Тапки, куери і нецесарія до подорожи. — Пледи, парасолі, еутеряли до подорожи. — Куери і тапки легкі до подорожи ріжного рода. — Кошки до подорожи на начине, шкло і бляшане начине. — Переуми, мила, шїтки, до річий, і зубів. — Артикули шпортові і до гри „Тенніс“, ракетки, бальони і всякі прибори. — Револьвери, рушницї і всяка амуніція.

Замовленя з провінції залагоджують ся сейчас.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Руска Рада“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію віповіддає: Віктор Строїч.